

A tárgyilagosság kedvéért meg kell említeni, hogy két olyan körülmény is van, ami némiképen árnyat vet a mai angol gimnáziumra. Az egyik az, hogy tanárai túlföntül az iskolához vannak láncolva. Még ha nincsenek is a falai között, törődniök kell vele-és bentlakóival. Úgy vannak munkahelyükkel, mint a színészek közül akárhány a színpaddal. Amikor nincs rajta, akkor is ott szállingóznak gondolatai. S mire szerepe legvégén a kulisszák mögé kerül, már az újabb beosztásával járó teendők foglalkoztatják. Világos, hogy a túlfeszített agyú tanár tökéletes munkát a katedrán aligha végezhet. Nehezíti helyzetét az is, hogy a Board of Education, a Közoktatási Tanács sokat van a sarkában.

A másik baj a Public Schoolok körül abban nyilvánul, hogy a vizsgázatók rendszerint már nyugalomban levő, nem modern gondolkodású, idős és fáradt emberek. Nem jól fizetik őket, a vizsgázókat gyakran nem is látják, s mivel nincs elég idejük a dolgozatoknak alapos átnézésére, tulajdonképen gépies munkát végeznek. Ezen az állapoton tehát változtatni, segíteni kellene, annál is inkább, mert egyéb vonatkozásokban a Public Schoolok mintaszerűen töltik be hivatásukat.

Igy például mindenkit megkap és követésre ösztönöz az, amit a gyermekek szociális érzékének művelése és nemesítése végett cselekednek. Minden lehető eszköz felhasználásával következetesen csepegtetik bele a diákok lelkébe azt, hogy a magával való melegegedettség és a rideg önzés nem vezet jóra, az egyén boldogulását nem segíti elő. Ellenkezőleg: visszaveti céljainak elérésétől és előbb-utóbb azt eredményezheti, hogy a társadalom kiközösíti. A Public Schoolok ránevelik a gyermeket arra, hogy minden tettéért felelős embertársainak, de az Alma Maternek is, amelynek kebelében ő nem különálló láncszem, hanem az összességnek tagja, és a többiekkel együtt s velük egyformán kell bekapcsolódnia az élők és a nagynevű halottak egymásba fogódzó szakadatlan láncolatába.

A kollégiumoknak ősi hagyományoktól és igazi mély vallásosságtól megszentelt légkörében igen korán ráeszméltetik már a kisdíjakot is arra, hogy nincsen o földön semmi, ami önmagában lezárt és tökéletes alkotás lenne. Tökéletes csak az istenség és valamennyien neki vagyunk alárendelve.

Láczér István.

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

1938. október 15-i felolvasó ülésünkön *Pintér Jenő* elnökölt és két előadás hangzott el: 1. *Friedreich Endre: A piarista iskola a XVII. században.* (Székfoglaló.) 2. *Madzsar Imre: A szemléletesség elméletben és gyakorlatban* (lásd a 257—65. lapon).

1938. november 19-én *Mosdóssy Imre* elnöklésével tartott felolvasó ülésünk tárgysorozata ez volt: 1. *Mester János: Aquinói Szent Tamás pedagógiája.* (Székfoglaló.) 2. *Kratofil Dezső: Az öntevékenység elvének érvényesítése a nevelő oktatásban.* (Székfoglaló.)

Ezen az ülésen *Mosdóssy Imre* alelnök a következő elnöki megnyitót mondotta:

Tisztelt Társaság!

A magyar igazság — hála Kormányzó urunk ő főméltósága böles erélyének, a magyar kormány komoly fáradozásainak és a baráti hatalmak jóakarató támogatásának — elindult diadalútján, és első állomásán megszűnt egymillió felvidéki magyar testvérünk húszéves kálváriája. Felszabadultak és nyugodtan hajthatják immár fejüket a közös anya, Hungária szerető keblére.

Bár mi is résztvesszünk abban az általános örömujjongásban, mellyel a visszatérő testvéreket egész Magyarország fogadta, mégis úgy érzem, hogy illik és kötelességünk e nagy történeti eseményt ünnepi lélekkel és érzésekkel — tárgysorozatunk előtt néhány percre — feladatainkhoz és céljainkhoz képest külön elmélkedés tárgyává tenni.

Először azért, mert az isteni Gondviselés, meghallgatván húsz éven át meg nem szűnő könyörgéseinket, hozzásegített bennünket ahhoz, hogy egymillió magyar testvérünket örvendező szívünkre ölelhessük. Nekünk ebben az isteni kegyelemben a magyar nemzet ezeréves sorsa fölött örökös isteni Gondviselés megnyilatkozását kell látnunk és azt kell tanítanunk is, hogy ha büntette is bűneiért az Isten e nemzetet, de mindig föl is emelte, ha visszatért hozzá.

Másodszor azért is kell örvendeznünk, mert csodálattal látuk, hogy a felszabadult magyarság és bátor vezetői a legnagyobb kitartással, hőiesen, az egész nemzetnek gyönyörű példát mutatva és sikeresen küzdöttek a szörnyű elnyomás ellen, amely nemcsak szabadságától és anyagi erőforrásaitól fosztotta meg e népet, hanem magyar lelkét, nyelvét, vallásos hitét, őseitől örökölt nemes erkölceit is meg akarta ölni.

Nagyon tanulságos a pedagógusra nézve az a kérdés, hogy mivel tudta az elnyomott magyarság ezt a szép eredményt elérni, főleg azt, hogy a serdülő ifjúságot is teljes mértékben megmentette a nemzeti eszmének, akkor, amikor a kormányzó hatalom minden eljárása éppen az ellenkezőre esküdött ellene. A siker titka abban rejlik, hogy a vallásos hitet, a nemzeti nyelvet, a nemzeti érzést és a magyar nemzethez való tartozás szükségességét a fennmaradás, az állami és társadalmi élet egyetlen feltételének és minden szenvedésükben egyetlen vigasztaló és erőt adó értéknek tekintették. Ez legyen a mi vezérgondolatunk is nemzeti nevelésünk megsokasodó munkájában.

Amidőn e gondolatoktól fellángoló lelkesedéssel üdvözljük hazatért testvéreinket és biztosítjuk őket egyfelől arról, hogy nemes példájukat mindig követni fogjuk, másfelől arról, hogy a jövő nemzedék nevelésében mi is igyekeznünk fogunk velük együtt munkálkodni és őket minden erőnkkel támogatni, indítványozom, hogy felszabadulásukon érzett nagy örömüknek mai ülésünk jegyzőkönyvében adjunk méltó kifejezést.

Felelős Szerkesztő: Nagy J. Béla, felelős Adó: Padányi-Frank Antal.

29.629 K. M. Egyetemi Nyomda Budapest VIII. Múzeum-körút 6. (F.: Thiering Richárd.)

